Еден непрославен јубилеј

Дваесетгодишна сценографска дејност на академските сликари Томо Владимирски и Василие Поповиќ — Цицо

Тоа е еден јубилеј што не беше прославен. Дваесет години на сценографска дејност. Не верувам дека некој до денес прославувал вакви јубилеи. Или дека некој ги одбележувал. Се знае за артистички јубилеи, или за режисерски јубилеи. И тие се прославуваат свечено. Славениците застануваат под факелите на сценската рампа и ги примаат букетите од цвеќиња подароците и одликувањата во чест на една дејност што се одвивала непрекинато дваесет, дваесет и пет или повеќе години. Но јубилеј на сценографска дејност до денес не е одбележен. Или, доколку е одбележен, тоа било сосема безшумно. До денес не е одбележен ни еден јубилеј на костимограф ска дејност, или јубилеј на осветлувачка дејност во театрите. Малку невообичаено, оваа година беше одбележен еден јубилеј во Белградското народно позориште на театарскиот пожарникар. И беше добро што беше одбележен. Затоа што една театарска претстава не е дело само на режисерот и артистите. Покрај нив, тоа е дело и на уште повеќе, би се рекло, автори. Тие се во вториот, во третиот, или во невидливиот план на евентуалните постигања. На нив ретко им упатуваме благодарност и пофалби. А знаеме дека и тие работеле со своите раце, и со своето срце, претставата да биде успешна. Знаеме, но ги забораваме. Забораваме, затоа што се во тој втор, или во оној невидлив план. Не ги прославуваме нивните јубилеи. Не ги одбележуваме. А сепак, тоа е едно време исполнето со труд што треба да се признае и да се поздрави.

Ете, еден таков јубилеј имаа тие двајца, академските сликари Томо Владимирски и Василие Поповиќ — Цицо. Оваа година тие требаше да го прослават својот јубилеј: дваесетгодишнина на сценографска дејност во Скопскиот народен театар. Дваесет години исполнети со еден живот во оваа куќа покрај Вардар. Живот исполнет со една дејност.

Но тие не го прославуваа својот јубилеј. Не го прославуваа како што се прославуваат обично јубилеите. На тој ден тие само се најдоа, во своите ателјеи, во театарското бифе, или во Клубот на писателите и се потсетија на тој ден пред дваесет години, кога како млади сликари, сеуште неафирмирани доволно, стапија на работа во Скопскиот театар, со цел своите сликарски способности и талентот да го вложат во создавањето на еден поинаков вид на уметноста, на оној вид што не привлекува некое посебно внимание на ликовната публика или ликовната критика. Се останаа тие, двајца другари, кои за тие дваесет години ги делеле меѓу себе своите успеси и неуспеси, и се потсетија на тој прв ден, ги евоцираа своите спомени, се прашуваа: „Кога помина толку време?“ И така го прославија својот јубилеј. Без шум, без поздравни говори, без подароци и пофалби. Тихо, нечујно. На оној ист начин, на кој создавале за тие дваесет години. На тој ден пред нив не застанаа фоторепортерите. Не светкаа блиц-лампите. Ни еден глас не се пренесе преку етерот. А сепак е тоа еден јубилеј. Еден празник. За тие двајца и за таа куќа во која живееле и создавале.

Томо Владимирски

Томо Владимирски е роден во Скопје 1904 година, а Василие Поповиќ-Цицо во Скадар, 1914 година. И двајцата се наоѓаат денес во групата на најистакнатите македонски сликари. Томо Владимирски, сликар што непосредно и топло нé воведувал во атмосферата на македонското поднебје преку своите масла, акварели и графики. Василие Поповиќ-Цицо, нежниот лирик во своите акварели и реткиот сатирик и хуморист преку своите карикатури што се огледало на јавниот културно - политички живот во нашата средина. Го завршиле тие своето школување уште пред Втората светска војна и веднаш, сосема сигурно, трезно и зрело ѝ се претставиле на јавноста. Листата на нивните колективни самостојни изложби не е мала, но, што е најзабележително, нивните дела ги наоѓаме на секој чекор. Тие се наоѓаат во галериите и музеите, по установите и приватните домови. Насекаде тие ни ја подаруваат својата топлина и присност.

И двајцата ги познаваме. И со двајцата сме се среќавале. На изложбите и таму каде се наоѓаат нивните дела. Но и во куќата покрај Вардар, цели дваесет години. Дури понекогаш и критиката ги одбележувала нивните остварувања таму. Томо Владимирски е пофален за сценографијата во драмата „Малограѓани“, во операта „Трубадур“, „Евгение Онегин“, во балетот „Охридска легенда“, „Лебедово езеро“, „Лабин и Дојрана“ и повеќе други. Василие Поповиќ-Цицо доби признание на критичарот за сценографските остварувања во драмата „Стаклена менажерија“, во операта „Аида“, во балетот „Копелија“ и други, и други.

За дваесет години тие двајца направиле над стотина сценографии. За тие дваесет години, тие двајца се придружувале искрено кон напорите да се создаде една драмска, оперска или балетска претстава. За тие дваесет години над стотина пати тие биле автори, оние автори на кои не им се упатуваат секогаш пофалби или чии остварувања не се доволно анализирани, за да се востанови колку тие придонесле за успехот на едно дело. Дваесет години работеле тие. Творештво од посебен вид што заслужува внимание. Но својот јубилеј тие не го прославија на оној начин, како што обично се прославуваат јубилеите. Тие го прославија со својата средба. Средба на која се потсетија за тој датум пред дваесет години. Го прославија со евоцирањето на спомените. Така, меѓу себе. Како секогаш. Сите свои постигања и неуспеси ги делеле меѓусебно. Не настојуваа тие да се одбележи тој датум. Сакаа скромно да го прослават само тие. Или не сакаа да прославуваат нешто што не е вообичаено да се прославува. А сепак, треба да се прослави. Или, ако ништо друго, да се одбележи. Ако сметаме дека не е нужно присуството на фоторепортерите, одржувањето на поздравните говори, букети цвеќиња и глас преку етерот, тогаш барем и ние, заедно со нив, да се потсетиме на тој датум, да го слушаме и ние евоцирањето на спомените. Затоа што, навистина, убав е денот што одбележува едно творештво од цели дваесет години. Тој ден е празник за славениците, а ние би требало да им го оддадеме своето признание токму на тој ден и искрено да им посакаме да ја доживеат и својата педесетгодишнина, шеесетгодишнина...

Василие Поповиќ — Цицо

Радивоје ПЕШИЌ